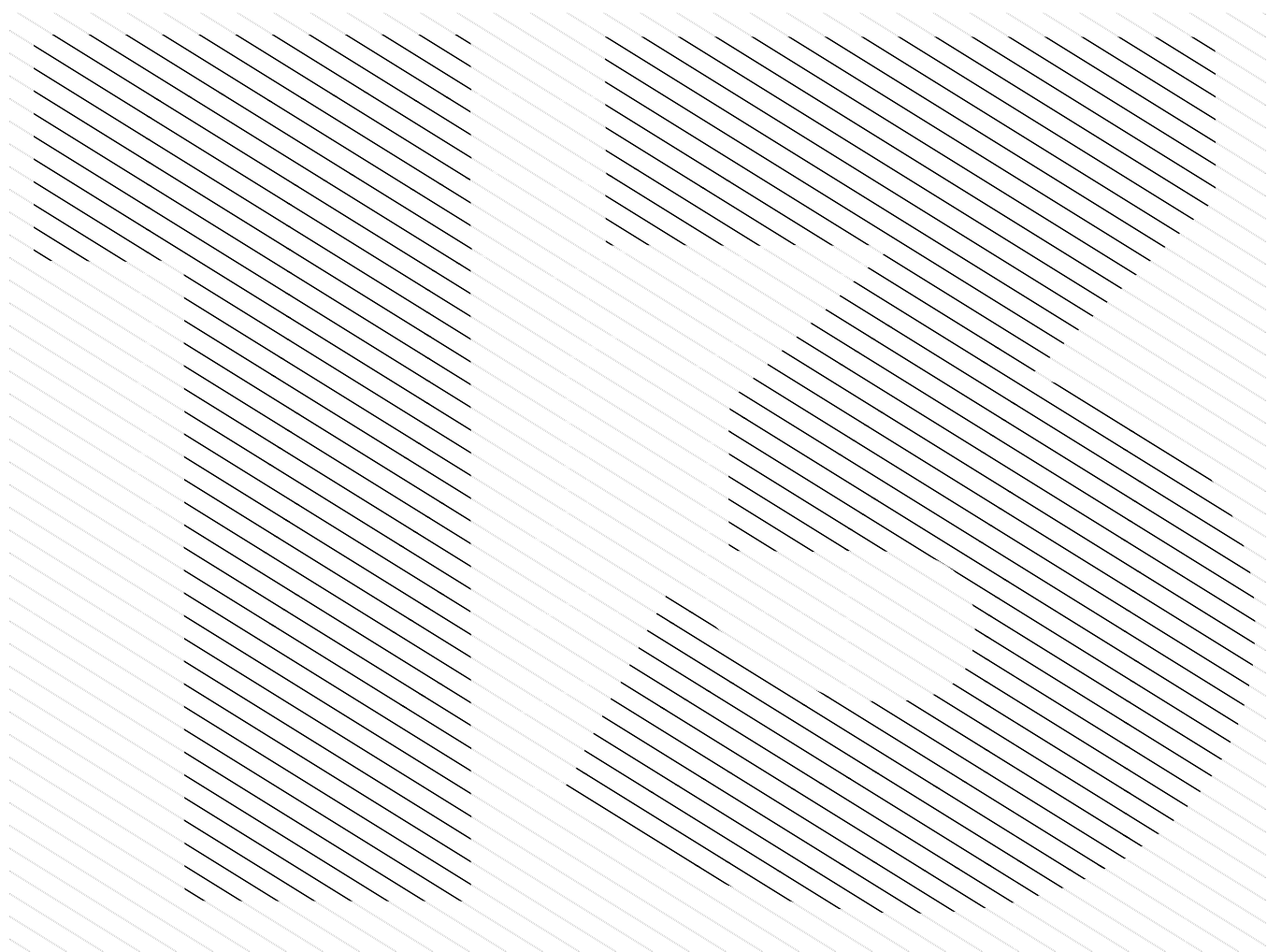
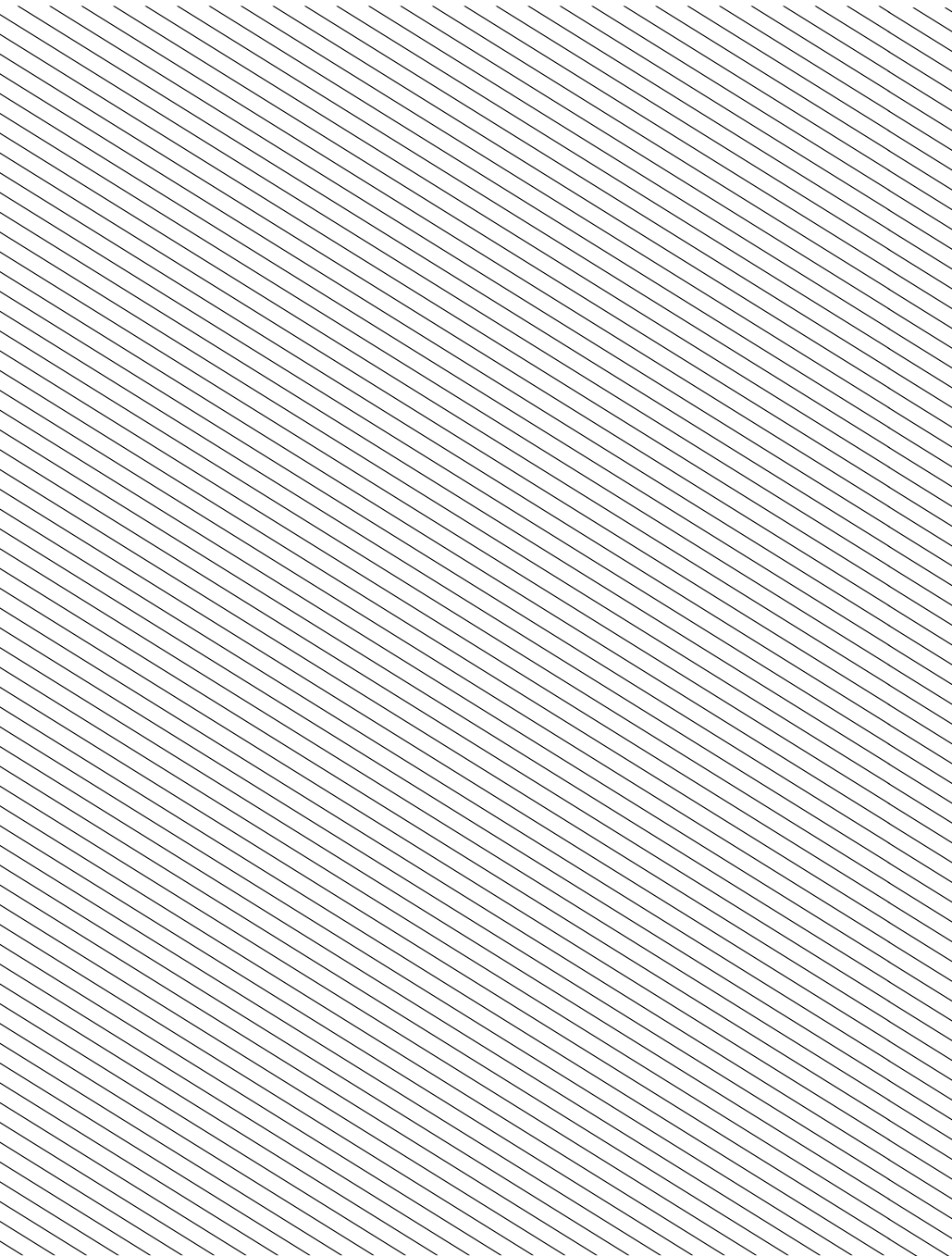

**AKČNÍ PLÁN FRANCOUZSKÝCH
ZELENÝCH PRO EVROPU. VÝŇATEK
Z VOLEBNÍHO MANIFESTU STRANY
EVROPA EKOLOGIE – ZELENÍ
PRO VOLBY DO EVROPSKÉHO
PARLAMENTU 2019**

Diskusní materiály
k budoucnosti české
i evropské společnosti

AKČNÍ PLÁN FRANCOUZSKÝCH
ZELENÝCH PRO EVROPU
VÝŇATEK Z VOLEBNÍHO MANIFESTU
STRANY EVROPA EKOLOGIE – ZELENÍ
PRO VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2019

Název: Akční plán francouzských zelených pro Evropu. Výňatek z volebního manifestu strany Evropa ekologie – Zelení pro volby do Evropského parlamentu 2019

Vydavatel: Masarykova demokratická akademie, z. s.

Překlad: Jiří Nedvěd – Sára Vidímová

Předmluva: Jiří Koubek

Redakce: Jiří Nedvěd

Korektura: Jiří Nedvěd

Sazba: Tomáš Tichák

Tisk: Cíl, a. s.

Obálka a grafický design: Tereza Melenová

© Masarykova demokratická akademie, z. s. (2020)

ISBN 978-80-87348-80-2 (tištěná verze)

ISBN 978-80-87348-81-9 (elektronická verze)

PŘEDMLUVA – Jiří Koubek	4
ZÁCHRANOU EVROPY ZA ZÁCHRANU KLIMATU	6
1. PŘIJMOUT ENVIRONMETÁLNÍ SMLOUVU A PODPOROVAT ZELENÝ PROTEKCIONISMUS, ABY SE EKOLOGIE STALA PRIORITY EVROPY	8
Proti zločinům na přírodě environmentální justici	
Návrat divoké přírody do Evropy	
Za Evropu s nulovou produkcí toxických látek	
Ekologická omezení	
Zeleným protekcionismem proti destrukci planety	
Bezuhlíková Evropa	
2. VYTVOŘIT EVROPSKOU KLIMATICKOU BANKU A ROZVINOUT PLÁN MASIVNÍCH INVESTIC K ZÁCHRANĚ PLANETY	10
0 % uhlíku, 100 % obnovitelných zdrojů	
Ekologická a sociální ochrana	
Revitalizace krajiny	
Evropa bez plastů	
Protikartelový plán v boji se znečišťovateli	
3. VYPUDIT DAŇOVÉ RÁJE MIMO EVROPU A ZARUČIT PRÁVO NA EURO, ABY SE FINANCE VRÁTILY TAM, KAM PATŘÍ	12
Vykázat finance na patřičné místo	
Zajistit právo na euro	
Zkrotit bankovní sektor	
Bez daňové spravedlnosti není spravedlnosti sociální	
4. ZEMĚDĚLSTVÍ MUSÍ BÝT 100% BIO, ABYCHOM OCHRÁNILI PŮDU I KVALITU NAŠICH POTRAVIN	14
Zdravé potraviny pro všechny	
Evropské zemědělství 100% bio a lokální	
Větší množství lépe placených pracovních míst	
5. SKONCOVAT SE ZHOUBNOU MOCÍ LOBBISTŮ A TECHNOKRATŮ, ABY SE EVROPA NAVRÁTILA OBČANŮM A OBČANKÁM	16
Evropský ústavodárný sbor	
Vysoký úřad pro transparentnost	
Boj proti korupci	
Hromadné žaloby a evropské občanské iniciativy	

Evropou obchází cosi zeleného – a strašidlo to není. Parafráze *Komunistického manifestu* se po přečtení manifestu francouzských zelených nabízí z několika důvodů. Zaprvé proto, že jen málo politických programových dokumentů bylo od časů Marxe a Engelse napsáno tak barvitým a dramatickým jazykem. Zadruhé proto, že Francie je domovinou evropských revolucí a i dnes je v prudkém pohybu, který je zčásti poháněn právě environmentálními tématy. Konečně zatřetí proto, že evropskými volbami (a nejen jimi, stačí vzpomenout na Kanadu) aktuálně probíhá cosi jako „zelená vlna“.

Na úvod několik důvodů, proč francouzskou stranu Evropa ekologie – Zelení (Europe Écologie – Les Verts, EELV) a její úspěch ve volbách do Evropského parlamentu není radno přeceňovat. Není to totiž poprvé, co francouzští zelení zazářili na evropském volebním nebi. Došlo k tomu již v roce 2009, kdy pod vedením Daniela Cohn-Bendita dokázali získat přes 16 % hlasů, tedy bezmála o tři procenta více oproti letošnímu výsledku (13,5 %). Tento úspěch se jim však následně nepodařilo přetavit v trvalé etablování strany na francouzské parlamentní scéně v pozici relevantního hráče. Podepsal se na tom i stranický, a zejména volební systém, který je ve Francii většinový. Nabízí se srovnání s Velkou Británií, jejíž zelení v eurovolbách v roce 2019 také dosáhli solidních 12 %, ale po prosincových volbách do Dolní sněmovny se v podmínkách jednokolového většinového systému museli znovu spokojit s jediným mandátem v Brightonu. Ve Francii se sice volí dvoukolově, ale dopad na zelené je zde zpravidla podobný: ve volbách 2017, kdy kandidovali samostatně, získali pouhý jeden mandát; o pět let dříve, kdy spolupracovali v rámci širší středolevé volební aliance za prezidentskou většinu Françoise Hollanda, to bylo 18 z celkových 577 křesel v Národním shromáždění.

Zda se nyní situace pod tlakem „zelené vlny“, rostoucího důrazu na ekologická témata a globálního hnutí *Fridays for Future* radikálně mění, mohou ve Francii ukázat už volby v roce 2022. Leccos ovšem naznačuje také evropský kontext. V Německu zelení, zdá se, trvale předstihli sociální demokraty a stávají se lídry tamní středolevice. Totéž se stalo v Nizozemsku roku 2017. Výrazné volební zisky zaznamenali v roce 2019 i v národních parlamentních volbách v Rakousku, Finsku, Belgii a Švýcarsku – a výčet by mohl pokračovat. V souvislosti s Francií jistě není bez zajímavosti, že dva její středně velcí a dílem frankofonní sousedé Belgie a Švýcarsko (Lucembursko ponecháváme stranou) mají silné (a sílící) zelené strany, přičemž je v obou případech jejich volební baštou právě frankofonní část země (Valonsko, resp. Romandie).

To, že se zelení mnohde stávají – ať již přechodně či trvale – hlavní silou na levici, není náhodou. Text z dílny EELV, jehož většina je nyní v překladu dostupná širšímu publiku také v České republice, je toho dobrou ukázkou. Němečtí zelení byli kdysi posměšně přirovnáváni k melounu: na povrchu zelený, uvnitř rudý. Francouzská EELV červené odstíny svého programu nikterak neskrývá. Mezi konkrétní návrhy patří například nulové DPH v celé Evropské unii na „zboží uspokojující základní životní potřeby“, nová „socio-environmentální daň na hranicích členských států“, zdanění digitálních gigantů (GAFAM), ale i znečišťovatelů přírody v rámci letecké, kamionové či lodní dopravy nebo zapovězení přístupu na trh EU těm firmám, jež odvádějí daně v tzv. daňových rájích.

Zajímavý je i politický jazyk, kterým EELV tyto své návrhy vyjadřuje: „Existence daňových rájů v srdci společné Evropy je cesta, jak ji rozložit. ... Evropa je rukojmím financí. Neoliberalní politiky, které se zde už tak dlouho rozmáhají, hlásají deregulaci ekonomiky, rozkládají sociální vazby a podkopávají samotné možnosti provádět politiku snižování nerovností... Chceme iniciovat společný evropský plán boje proti chudobě, který každému člověku zaručí důstojný minimální příjem od narození až do konce života, jehož financování bude zajištěno řádným zdaněním majetku, akcionářů a bankovních spekulací.“ Z manifestu přímo čiší příkré vymezení se vůči Macronovu centrismu, což je paradoxní zejména při pohledu na volební mapu obou uskupení, která je v eurovolbách 2019 takřka totožná: „Emmanuel Macron pronáší monumentální projevy nalakované nazeleno, jeho politika však zelená není.“ Stejně výrazně z něj vyčnívá antisystémový a antielitářský osten, motivovaný snad i snahou podchytit radikálně levicové voliče, kteří postupně opouštějí Mélenchonovo levicově populistické hnutí Nepoddajná Francie: „A jsme přesvědčení/é, že nepatří [budoucnost – pozn. aut.] překonaným elitám, jež jsou směšně konzervativní a nebezpečně posedlé mocí peněz.“ Ne všude ovšem stojí zelení na takto jasně socio-ekonomicky levicových pozicích. V Rakousku se formuje černo-zelená koalice a s konzervativní a neoliberální pravicí ostatně vládli i čeští zelení.

Manifest EELV není charakteristický pouze svým levicovým zaměřením. Prostupuje jím jednotící jazyková linka, která je dramaticky sekuritizační. Manifest bije na poplach. Nejlépe to dokládá hned jeho první věta: „Planeta hoří a Evropa umírá.“ Navozuje se zde až apokalyptická vize: „Budeme mít na vybranou mezi poslední záchranou a katastrofou, mezi solidaritou a narůstající nenávistí...“ Text varuje před „nadvládou sobectví, které nás strhává do propasti“, a ohlašuje fatální moment volby „mezi ekologií a barbarstvím“.

Otázkou pro nezelenou levice by mělo být, proč se jí nedaří prosadit alespoň zčásti tak silný sekuritizační jazyk u témat, jež jsou neméně palčivá či akutní a jichž se ostatně ve svém manifestu dotýká i EELV, jako je přetrvávající chudoba a neustále vzrůstající nerovnosti, masivní finanční úniky v tzv. daňových rájích atd.

V Evropě se dnes v ostrém protikladu nacházejí dva mohutně sekuritizační diskurzy. Proti pravicově populistickému, který jako hrozbu vidí migraci, terorismus, ztrátu identity (např. tzv. islamizaci či narušení tradičních a křesťanských hodnot ideologií LGBT+), stojí ten zelený, jenž varuje před něčím vskutku bezprostředně reálným – klimatickými hrozbami.

Co to znamená pro nezelenou levice a nehnědou pravici? Sekuritizace vlastně přináší totální opak všední, „normální“, každodenní politiky. Je to politika výjimečného stavu. V situaci této sekuritizační „hnědozelené“ polarity trpí nezelená levice (a nejen ona) „hendikepem všednosti“, což nemíníme nutně jako kritiku, spíše jako popis situace. Zejména umírněné levice není sekuritizační jazyk z historických důvodů vlastní, protože převážně stavěla na pozitivně pojímaných hodnotách a idejích (pokrok, rovnost, svoboda atd.). Přesto platí, že chce-li se v dnešní Evropě nezelená levice udržet jako jeden ze dvou (či více) hlavních pólů stranické politiky, bude muset na dvojitý sekuritizační tlak najít věrohodné odpovědi.

Jiří Koubek

Planeta hoří a Evropa umírá. Z toho důvodu nebudou blížící se evropské volby jako každé druhé. Budeme mít na vybranou mezi poslední záchranou a katastrofou, mezi solidaritou a narůstající nenávisť, mezi nalezením nového způsobu soužití a pokračující nadvládou sobectví, které nás strhává do propasti, mezi ekologií a barbarstvím. Dějiny se dávají do pohybu. A jsme přesvědčení/é, že nepatří překonaným elitám, jež jsou směšně konzervativní a nebezpečně posedlé mocí peněz. My ostatní, ekologové, se hlásíme do služeb těch občanů a občanek, kteří již mají dost nekonečných proslovů a místo nich očekávají skutky, které by proměnily chod světa. My, ekologové (zelení), se dáváme do služeb těch, kdo již nevěří v odumírající zastupitelskou demokracii, ale chtějí se aktivně zapojit do veřejné debaty a rozhodování o věcech, které se jich týkají. Je to zásadní výzva, jíž se musíme chopit. Vyžaduje to jasné vědomí, představitivost a odvahu. Systém, politika, naše životy – to vše se musí změnit!

Bude to stát spoustu práce. A jinak než společně to nedokážeme.

Stěžejní otázkou dneška je zhoršování klimatických podmínek, jelikož to ohrožuje samo naše přežití. Na co tedy evropští lídři čekají? Proč se tohoto palčivého problému nechopí a nepřijdou s nějakým řešením? Ve Francii zaburácela demise ministra životního prostředí Nicolase Hulota jako hrom a poučení, které si z ní je třeba vzít, zní: Není čas ztrácet čas ani přijímat polovičatá řešení! Vzдор tomu ale jede všechno dál ve vyjetých kolejích, jako by se nic nestalo. Emmanuel Macron pronáší monumentální projevy nalakované nazeleno, jeho politika však zelená není. Nic z toho, zač se zasazuje, není pro řešení stávající ekologické krize dostačující, ačkoliv by se právě Francie mohla postavit do čela zemí, které z ekologie učiní svou prioritu. Je třeba se rozhodnout mezi ekologií a hlasem lobbistů. Planetu nelze ničit a zachraňovat zároveň. Jsme proto ostražití/é, mobilizovaní/é a odhodlaní/e udělat vše pro to, aby se ve Francii věci změnily. Pochody za klima a středoškolské stávky po celé Evropě, ale i ve světě ukazují, že míra uvědomění roste. Nová generace se domáhá svého práva na život na obyvatelné planetě. Jak můžeme nenaslouchat jejím výzvám? Tato klimatická generace, která se dala do pohybu, je tím, kdo zachrání budoucnost. Náš boj je celosvětový. Nezná žádných hranic a je nezbytné ho vést na všech úrovních, od těch nejmenších obcí až po mezinárodní sféru. Musí se na něm podílet doslova každý/á.

Řekněme si to bez obalu: vládnoucí představitelé jsou dnes úplně mimo mísu. Vedou nás čelem proti zdi a řešení, která navrhují, svědčí jen o jejich neschopnosti naše životy skutečně zlepšit. Podporují ohromnou koncentraci bohatství, zatímco by se mělo zajistit jeho mnohem spravedlivější rozdělení. Chtějí vytěžit naftu do poslední kapky, zatímco je třeba ekonomiku naopak „oduhlíkovat“. Podřizují se digitálním gigantům, místo aby se výtobytky nových technologií snažili použít ku prospěchu lidí. Otáčejí se zády k uprchlíkům a nechávají je umírat na našich hranicích, ačkoliv je třeba vybudovat svět vzájemné spolupráce a otevřenou a přívětivou Evropu. Často říkají, že jednají racionálně, přitom je jejich scestná politika usvědčuje z opaku. Je falešné tvrdit, že existuje jen jeden možný politický směr, ať už ve Francii nebo v celé Evropě. Nyní nastal čas převzít opatř, je zapotřebí nastolit nové politické poměry.

Evropa je hlavním bitevním prostorem zápasu za přetvoření světa. Jsou však i tací, kteří surfují na vlně hněvu a ztráty odvahy a navrhují se k Evropě obrátit zády. Je to chyba. Jak můžeme vyhrát bitvu, začneme-li opouštět bojiště? Skutečně budeme sami/ý za vlastními hranicemi silnější? Je to iluze, ba co hůř, nebezpečná iluze. Jsme si dobře vědomi rozčarování z evropských institucí. A také my jsme se současným stavem a fungováním Evropské unie nespokojení. Ale evropská myšlenka je stále naší myšlenkou. Bráníme společnou Evropu nikoli proto, že by byla dokonalá taková, jaká je, ale protože ji nezaměňujeme s jejími současnými politickými představiteli. Necouváme ani o krok před těmi, kdo velí k ústupu. Abychom překonali těžké zkoušky, jež nás čekají, totiž musí být naše budoucnost nezbytně evropská. Od Švédska po Řecko, od Irska po Kypr, tam všude budeme hájit jinou Evropu.

Následující stránky představují v hlavních obrysech náš akční plán. Obohacujte jej, diskutujte o něm, kritizujte ho, ať jsme v našem společném boji ještě silnější.

1. PŘIJMOUT ENVIRONMENTÁLNÍ SMLOUVU A PODPOROVAT ZELENÝ PROTEKCIONISMUS, ABY SE EKOLOGIE STALA PRIORITY EVROPY

Všichni o ekologii mluví, ale kdo opravdu něco dělá? Kdo se domnívá, že je tato otázka naprosto prvořadá a že má podmiňovat všechny ostatní veřejné politiky? Tváří v tvář kapitalismu, který drancuje přírodní zdroje, je načase zavést limity a obrátit priority. Chceme dát otázkám životního prostředí normativní sílu, jež bude určovat veškeré politické kroky a rozhodování Evropské unie. Z toho důvodu prosazujeme myšlenku evropské environmentální smlouvy, která by z ekologie učinila nejvyšší právní princip a odvrhla produktivistickou logiku předchozích smluv. Abychom mohli změnit pravidla hry ve vztahu k průmyslovým znečišťovatelům a jejich lobby, musí se otázka životního prostředí stát naprostou prioritou.

Proti zločinům na přírodě environmentální justici

Musíme zavést environmentální justici, tedy zřídit nezávislou evropskou prokuraturu, která bude schopna bojovat proti ekocidám (zločinům proti přírodě) a ničení životního prostředí, a dosáhnout uznání práv přírody: hor, řek, moří, oceánů, pobřeží, nížin a lesů. Abychom je mohli lépe chránit, musí se environmentální zástupci prostřednictvím zvláštního orgánu (Chambre du vivant et du temps long) zapojit do evropské politické debaty.

Návrat divoké přírody do Evropy

Tváří v tvář zabírání a privatizaci půdy, extenzivnímu zemědělskému, odpadovému a energetickému průmyslu nebo artificializaci půd se pokusme v Evropě opět uvolnit prostor divoké přírodě. Je třeba vytvořit rozsáhlé suchozemské i mořské ekologické dědictví, ustavit vzájemně propojené chráněné oblasti a ekologické koridory, aby se fauna a flóra mohly na evropské půdě znovu rozšířit.

Za Evropu s nulovou produkcí toxických látek

Musíme zaručit Evropu střídou, zdravou a prostou toxických látek, jako jsou pesticidy, endokrinní disruptory, nafta, jaderná energie, těžké kovy nebo uhlí... Žijme v respektu vůči všemu živému, abychom zachránili planetu, ochránili naše děti a zajistili právo na zdraví všem Evropanům/kám.

Ekologická omezení

Ekonomická měřítká je třeba podříditi těm environmentálním: napříště bude mít Evropská komise pravomoc stíhat státy, které nebudou snižovat své uhlíkové rozpočty či ekologickou stopu. Abychom toho dosáhli, musíme vyvážit výdaje na ekologii z přísných deficitních pravidel. Ukazatele bohatství nahradíme ukazateli kvality života.

Zeleným protekcionismem proti destrukci planety

Už se nebudeme podvolovat volání sirén volného obchodu, který umožňuje jedním tahem přemístit do zahraničí jak pracovní místa, tak i znečištění. Musíme nastolit zelený protekcionismus, jehož součástí bude mimo jiné socio-environmentální daň na hranicích členských států. Ta dovolí zohlednit skutečné náklady výrobků, přičemž na evropském území se bude směřovat k nulové DPH na zboží uspokojující základní životní potřeby. Vnější dohody se musejí od těchto kritérií odvíjet. Subjektům,

kteří disponují takovými finančními prostředky, díky nimž by se mohly těmto opatřením vyhnout, v tom zabrání závazné sankce.

Bezuhlíková Evropa

S plnou rozhodností se musíme přihlásit k ekonomice s nulovými emisemi skleníkových plynů: Evropská unie a její členské státy ukončí veškerou podporu – ať už přímou či nepřímou, soukromou nebo státní – fosilní energie. Odvoláme všechny dohody o volném obchodu, které ničí naše území, počínaje smlouvou CETA přes MERCOSUR až po JEFTA.

Společně můžeme z Evropy vytvořit vlast základních práv všeho živého.

2. VYTVOŘIT EVROPSKOU KLIMATICKOU BANKU A ROZVINOUT PLÁN MASIVNÍCH INVESTIC K ZÁCHRANĚ PLANETY

Již není čas na slova, musí se začít jednat. Kolaps je v plném proudu a změny, které je třeba provést, jsou radikální. Evropa musí pro záchranu klimatu udělat vše, co je v jejích silách. Tváří v tvář klesající konkurenceschopnosti a rostoucí nezaměstnanosti volíme investice do životního prostředí. Tváří v tvář deficitu naší obchodní bilance volíme výrobu vlastní energie, abychom znovu získali suverenitu nad zdroji, které na našem území neexistují a na nichž naše ekonomika do značné míry závisí. Tváří v tvář zanikání veřejných služeb volíme nové investice do naší země, protože návrat pracovních míst, zachování veřejných služeb a vytvoření širokého plánu udržitelné mobility jsou tři různé stránky téže vize. Plán masivních klimatických investic, který předkládáme, se tak stane záštitou nejen ekologickou, ale i sociální.

0 % uhlíku, 100 % obnovitelných zdrojů

Evropa musí do roku 2040 snížit své emise skleníkových plynů o 60 %, s dosažením maximálních hodnot v roce 2020, a to při pronikavých změnách současné politiky. Abychom mohli účinně bojovat proti globálnímu oteplování a zkáze života na planetě, je nutné se mezi lety 2030 a 2050 trvale odklonit od jaderné a uhelné energie, a na to jsou potřeba peníze. Proto navrhujeme navýšit rozpočet Evropské unie o 5 % jejího HDP a nejméně polovinu této částky věnovat na ochranu klimatu. S pomocí evropské klimatické banky zahájíme rozsáhlý investiční plán, v jehož rámci budeme každoročně investovat 100 miliard eur do úspor ve využívání zdrojů, energetické efektivity, obnovitelných zdrojů energie a udržitelné mobility.

Ekologická a sociální ochrana

Nová evropská energetická politika se bude opírat o sociální fond pro ekologickou transformaci a o zvláštní pojištění zaměřené na podporu regionů a pracovníků/íc v hospodářských odvětvích nejvíce závislých na fosilní a toxické energii, aby se jim prostřednictvím vytváření pracovních míst usnadnil přechod k zelené ekonomice. K zajištění ochrany zdraví každého člověka v místě jeho bydliště i na pracovišti bude zavedeno sociálně-environmentální zabezpečení, financované z ekologického a přeshraničního zdanění. To se bude týkat jednak takových aktérů, jako je GAFAM (označení pro digitální giganty Google, Amazon, Facebook, Apple, Microsoft), jednak znečištění způsobeného letadly, kamiony nebo velkými plavidly v rámci EU. Budeme usilovat o novou daňovou revoluci, takovou, která velké znečišťovatele přiměje opravdu platit.

Revitalizace krajiny

Tato politika masivních investic do oblasti životního prostředí se bude týkat rovněž krajiny a jejího opětovného zhodnocení. Abychom se zbavili všeobecné závislosti na automobilové dopravě, prosadíme plán železniční dopravy, který se bude soustředit na rozvoj lokálních linek a nočních vlaků. Vytvoříme evropský fond pro revitalizaci průmyslových a zemědělských oblastí postižených těžbou či používáním fosilních a chemických látek a zavedeme povinnost jednotlivých států revitalizovat svá znečištěná území. Abychom se vyvarovali velkých projektů majících ničivé dopady jak na životní prostředí, tak na demokratický systém, zasadíme se o to,

aby o přidělování evropských dotací v rámci tohoto investičního plánu spolurozhodovali i občané/ky, kteří by se tak mohli stát skutečnou oporou demokracie.

Evropa bez plastů

Vymanit se ze závislosti na ropě současně znamená přestat být společností plastů, jejichž škodlivé účinky dopadají nejen na životní prostředí, ale také na zdraví našich dětí. Chceme prosadit program boje proti plánovanému zastarávání výrobků pomocí investic do prevence, oprav a opětovného používání. Navrhujeme systém bonusů a malusů pro zboží na jedno použití a zasadíme se také o prodloužení záruční doby výrobků.

Protikartelový plán v boji se znečišťovateli

V soukromém sektoru měla koncentrace ekonomické moci do rukou několika málo jednotlivců za následek deformaci celého hospodářského systému, zdražování, používání toxických látek, nárůst podvodů a posílení role lobbistů. Proto navrhujeme protikartelový plán namířený proti velkým znečišťovatelům.

Společně můžeme z Evropy vytvořit světovou jedničku v boji za ekologickou transformaci.

3. VYPUDIT DAŇOVÉ RÁJE MIMO EVROPU A ZARUČIT PRÁVO NA EURO, ABY SE FINANCE VRÁTILY TAM, KAM PATŘÍ

Existence daňových rájů v srdci společné Evropy je cesta, jak ji rozložit. Finanční úniky každoročně dosahují jednoho bilionu eur, zatímco nezákonné využívání přírodních zdrojů se stalo jedním z hlavních způsobů financování ozbrojených skupin. A protože státy, které dosud praktikují neprůhlednou daňovou politiku, jsou také těmi, jež blokují celoevropská opatření, která by umožnila jejich postih, chceme se zasadit o odchod daňových rájů z Evropské unie: ty státy, které jednájí v rozporu s obecným zájmem, nemohou nadále přímo ovlivňovat evropský projekt.

Evropa je rukojmím financí. Neoliberální politiky, které se zde už tak dlouho rozmáhají, hlásají deregulaci ekonomiky, rozkládají sociální vazby a podkopávají samotné možnosti provádět politiku snižování nerovností, které tak ustavičně narůstají.

Sociální spravedlnost je klíčovou podmínkou „zdravé“ veřejnosti a daňová spravedlnost je jejím hlavním nástrojem. Přitom se na jedné straně toleruje daňový dumping, který fakticky vede k narušování hospodářské soutěže mezi státy, a na druhé straně jsou tyto státy nuceny, aby dodržovaly pevná účetní pravidla, zastaralá a nevhodná k zohlednění ekologických výzev, jimž čelíme. To vše se nyní musí změnit.

Vykázat finance na patřičné místo

Abychom mohli harmonizovat evropskou daňovou politiku, bude třeba opustit pravidlo jednomyslnosti. Jelikož chybí souhlasná většina, chceme pokročit dále skrze posílení vzájemné spolupráce a iniciativy na úrovni nižších územních celků. Dále prosazujeme zákaz přístupu na evropské finanční trhy a k veřejným zakázkám těm hospodářským subjektům, které operují v daňových rájích. Zasadíme se také o velmi potřebnou daň z finančních transakcí, jejímuž zavedení doposud brání nedostatek politické vůle a silná bankovní lobby. Ta by do rozpočtu Evropské unie mohla přinést až 190 miliard eur, které by se daly využít na sociální a ekologickou politiku, a nemuselo by tak dojít k žádnému zvýšení daní domácnostem.

Zajistit právo na euro

Nedemokratická rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) jsou v současné době zdrojem velkého napětí uvnitř Unie. Jednou z jejích prvních obětí se stalo Řecko. Vydírání eurem musí přestat. Chceme reformovat ECB tak, aby bylo všem evropským občanům/kám zaručeno právo na euro. Bankovní instituci je třeba proměnit a demokratizovat jak co do jejího složení, tak co do ekonomického směřování. Veškerá její politika musí být zasvěcena ochraně klimatu a dodržování globálních limitů, a už nepodléhat dosavadnímu diktátu boje proti inflaci. Musí mít pravomoc vykupovat, restrukturalizovat a smazávat veřejné dluhy a současně usilovat o makroekonomickou konvergenci.

Zkrotit bankovní sektor

Je nutné reformovat bankovní sektor tak, aby jeho výnosy sloužily občanům/kám. Za tímto účelem chceme dokončit projekt bankovní unie, která zaručí oddělení depozitních a úvěrových bank. Máme v úmyslu prosadit

zákaz sekuritizace bankovních úvěrů, mimoburzovních trhů, vysokofrekvenčního obchodování a takových bankovních operací, jež přispívají k ničení planety. Chceme také zdanit a omezit odměny vyplácené akcionářům a spekulantům.

Bez daňové spravedlnosti není spravedlnosti sociální

Vrátit finance na patřičné místo také znamená zajistit, že daňová harmonizace proběhne ve prospěch méně bohatých lidí a povede ke snížení nerovností, přičemž současně oživí reálnou ekonomiku. Chceme iniciovat společný evropský plán boje proti chudobě, který každému člověku zaručí důstojný minimální příjem od narození až do konce života, jehož financování bude zajištěno řádným zdaněním majetku, akcionářů a bankovních spekulací.

Společně můžeme vrátit finance tam, kam patří.

4. ZEMĚDĚLSTVÍ MUSÍ BÝT 100% BIO, ABYCHOM OCHRÁNILI PŮDU I KVALITU NAŠICH POTRAVIN

Otázka kvality potravin je pro naši společnost především ústředním problémem zdravotním. Jde ale rovněž o významné téma sociální a ekologické. Musíme proto přehodnotit celý výrobní řetězec až po samotný zemědělský model. Devastace krajiny zaviněná industrializací, zoufalství drobných rolníků ponechaných svému osudu, nadprodukce a vydírání hrozbami zhoršení životního standardu musí skončit.

Zdravé potraviny pro všechny

Hnojiva, pesticidy, intenzivní chov dobytka, monokultury, zhoršování stavu vod a půdy, ztráta biologické rozmanitosti, vznik pouští (desertifikace) a zdravotní rizika... Chceme společnou potravinářskou a zemědělskou politiku, která bude založena na nově definovaných cílech. Občané/ky mají právo na to, aby se s nimi řádně zacházelo a aby měl/a každý/a možnost se důstojně stravovat zdravými potravinami.

Evropské zemědělství 100% bio a lokální

Hájíme kvalitní zemědělství respektující krajinu i zvířata a poskytující lokální, sezónní, kvalitní a dostupné výrobky. Chceme takovou Evropskou unii, jež staví na svých regionech, aby dosáhla 100% bio a lokálního zemědělství (s prvním mezníkem ve výši 30 % v roce 2025) a prosazujeme zákaz pesticidů a geneticky modifikovaných organismů.

Chceme pomáhat lokálním producentům potravin, a to rozšířením regionálních potravinových plánů, zavedením evropských vegetariánských a ekologických dnů ve školních a závodních jídelnách a v dalších provozovnách společného stravování, odnětím dotací v rámci společné zemědělské politiky (PAC) v případě vývozu či zavedením finanční podpory, jež bude podmíněná územním kritériem při přemísťování zemědělské výroby.

Větší množství lépe placených pracovních míst

Chceme spravedlivou odměnu pro zemědělce a rolníky s jasně stanovenou a pravidelně valorizovanou spodní hranicí finanční pomoci (trojnásobek podpory na prvních 52 hektarů, dvojnásobek na vytvořená pracovní místa) a se zastropováním plateb pro velké zemědělské podniky.

Chceme zemědělství drobných hospodářů, v němž se tito budou podílet na fungování regionálních výborů evropských fondů společné zemědělské a potravinářské politiky (PAAC).

Chceme zemědělství, které ctí život, podporuje agrolesnictví (kombinace pěstování dřevin s některou formou zemědělské produkce), upřednostňuje rostlinné bílkoviny, odklání se od vykořisťování zvířat a z finanční podpory postupně vyřazuje takové podniky, jež se dopouštějí neetických praktik (například kastrace bez omámení, klecový chov nosnic, drcení malých kohoutů zaživa...).

Chceme uzavření průmyslových velkochovů a velkých nákupních center, která zabírají pozemky a dusí lokální ekonomiku.

Společně můžeme reformovat evropskou zemědělskou politiku a skoncovat s nynějším bláznovstvím, jež se vyznačuje plýtváním, nekvalitním jídlem a nouzí zemědělců.

5. SKONCOVAT SE ZHOUBNOU MOCÍ LOBBISTŮ A TECHNOKRATŮ, ABY SE EVROPA NAVRÁTILA OBČANŮM A OBČANKÁM

Evropa nesmí být budována proti svým občanům/kám, nýbrž naopak se musí stát Evropou vzájemnosti a blízkosti. Chceme Evropu různých územních celků, která je bude zapojovat do procesu rozhodování, respektovat jejich identitu a chránit je před klimatickými změnami, Evropu, která dává prostor také svým ostrovům a zámořským územím. Evropu, která se svými tzv. periferními oblastmi nezachází hůře než s kontinentálním centrem, zakazuje v nich tytéž škodlivé praktiky a zaručuje jim právo na fungující lokální obchod.

Evropský ústavodárny sbor

Evropa nepatří technokratům. Chceme-li ji zachránit, otázka demokracie je zcela prvořadá: navrhuje vznik evropského ústavodárného sboru, aby došlo k přerozdělení pravomocí v rámci Unie a posílení moci občanů/ek. Evropa se nesmí spokojit s představou, že jediné, co ji bude spojovat, je jednotný trh. Chceme Evropskou ústavu, která bude chránit a rozšiřovat práva žen, menšin, mladých lidí s hlasovacím právem od 16 let, uprchlíků i menších územních celků. Tento nový dokument zaručí základní svobody, právní stát a svobodu tisku. Bude hájit práva vysídlených osob bez ohledu na důvod jejich migrace: ať už jde o ekonomické běžence, žadatele o politický azyl či klimatické uprchlíky. Demokracie vyžaduje dodržování lidských práv.

Cílem ústavy, jež by měla být vypracována ve spolupráci s občany/kami Unie do roku 2024, je také upevnit dělbu moci, posílit pravomoci parlamentu zastupujícího evropské obyvatelstvo a přijmout jako nezpochybnitelný základ soubor občanských, sociálních a environmentálních práv.

Vysoký úřad pro transparentnost

Střety zájmů, neprůhlednost, případy tzv. otáčivých dveří, obchodování s politickým vlivem... Přístup k informacím a rozhodovací procesy jsou vážně ohroženy lobbistickými skupinami, od nichž současně hrozí nebezpečí i těm, kdo jednájí ve veřejném zájmu a odkrývají podvody, nekalé praktiky, zpronevěry a další zločiny. Proto navrhuje zřídit Vysoký evropský úřad pro transparentnost, jenž bude zaručovat nezávislost institucí, veřejných činitelů a zvolených zástupců/kyň na soukromých zájmech a současně zajistí přístup veřejnosti k důležitým dokumentům. Je nezbytné zrušit směrnici o obchodním tajemství a naopak přijmout evropskou ochranu oznamovatelů, kteří na nekalé praktiky upozorňují, a sdružení působících ve veřejném zájmu.

Boj proti korupci

Korupce stojí Evropskou unii každý rok něco mezi 179 a 990 miliardami eur. Navrhujeme proto zavést opatření pro zvýšení transparentnosti při čerpání evropských dotací. Aby se dalo efektivně bojovat proti korupci, je třeba mimo jiné rozšířit pravomoci nedávno zřízené Evropské prokuratury a obecněji také posílit soudní dohled nad zadáváním veřejných zakázek. Těm členským státům, které budou za nedodržování zásad právního státu stíhány, bude čerpání finančních prostředků zastaveno. Tyto dotace se

následně rozdělí přímo mezi organizace a struktury, jež pracují ve veřejném zájmu a ve prospěch demokracie.

Hromadné žaloby a evropské občanské iniciativy

Abychom se postavili uzurpování si moci určitými zájmovými skupinami a navrátili ji evropským občanům/kám, navrhujeme zavést instituci evropských referend (tematických a závazných) na základě občanské nebo parlamentní iniciativy. Průběžné monitorování evropských občanských iniciativ přitom bude povinné.

Vzhledem k mnoha skandálům a zlořádům soukromých zájmových skupin chceme umožnit hromadné žaloby na evropské úrovni, jež budou otevřené pro škody spáchané na životním prostředí, pro trestné činy proti spotřebitelům a zdraví obyvatel či pro případy diskriminace. Posílíme veřejnou kontrolu nad výrobou, a to jak u domácích producentů, tak u dovozců.

Společně můžeme vdechnout nový život evropské myšlence.

V EDICI DISKUSNÍ MATERIÁLY K BUDOUCNOSTI ČESKÉ I EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI ZATÍM VYŠLO:

---

1. HEJDUK Radim – SMEJKALOVÁ Kateřina – ŠPIDLA Vladimír, *Budoucnost práce. Oranžová kniha Masarykovy demokratické akademie* (2017).
2. SMEJKALOVÁ Kateřina, *Digitální nádeníci hledají svá práva. Texty o společnosti v časech systémové změny* (2017).
3. ČEPELOVÁ Heda – JAŠUREK Miroslav, *Sociální demokracie hledá nové místo, příběh i tvář. Nizozemské volby 2017* (2018).
4. KOUBEK Jiří, *Volební chování českých velkoměst v historické perspektivě se zaměřením na výsledky levice* (2019).
5. HARATYK Patrik, *Pokrok k přijetí eura ze strany Bulharska, Rumunska a Chorvatska* (2019).
6. *Práce – Solidarita – Lidskost. Nový sociální stát pro novou dobu. Část I: Práce* (2019).
7. KOUBEK Jiří, *Komunální volby 2018. ČSSD a její výsledky v časovém srovnání* (2019).
8. KLAMT Martin, *Bytová politika Mnichova. Strategie a nástroje finančně dostupného bydlení* (2019).
9. SASS Magdolna, *Čínské přímé zahraniční investice ve středovýchodní Evropě* (2019).
10. LÁNSKÝ Ondřej, *Analýza čerpání sociálních dávek. Kdo zneužívá sociální dávky?* (2020).
11. KÖNGÄS Otto, *Finská sociální demokracie ve volbách 2019. Kontext, program, vedení kampaně* (2019).
12. SMEJKALOVÁ Kateřina, *Společnost umělé inteligence. Dopady a řešení* (2020).

Všechny publikace jsou dostupné na www.masarykovaakademie.cz/publikace a v digitální knihovně issuu.com/mdakademie.

- Existence daňových rájů v srdci společné Evropy je cesta, jak ji rozbít.
- Evropa je rukojmím financí. Neoliberální politiky, které se zde už tak dlouho rozmáhají, hlásají deregulaci ekonomiky, rozkládají sociální vazby a podkopávají samotné možnosti provádět politiku snižování nerovností.
- Chceme iniciovat společný evropský plán boje proti chudobě, který každému člověku zaručí důstojný minimální příjem od narození až do konce života, jehož financování bude zajištěno řádným zdaněním bohatství, akcionářů a bankovních spekulací.

Francouzští zelení byli ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 jedním ze zajímavých překvapení tzv. zelené vlny, která tyto volby jako jeden z fenoménů provázela. Jejich úspěch je ale zajímavý především z hlediska manifestu, který tvořil základ volební kampaně: Jak v předmluvě podotýká Jiří Koubek, jen málo politických programových dokumentů bylo napsáno tak barvitě a dramaticky. I proto je zajímavou inspirací – a právě jeho český překlad držíte v ruce.